

Vi skulle gerne undgå kratluskeri, spionage af hinanden, og det synes jeg faktisk at det her lovforslag er med til at forhindre, og at det sørger for, at man får en sagsbehandling, der bygger på de oplysninger, der kommer fra borgeren selv.

Så kan vi altså komme i nogle situationer, hvor man erfarer, at man er blevet ført bag lyset, og at der er nogle forhold, der gør sig gældende, som man må ind og undersøge. Der mener jeg da bestemt, at kommunerne skal have nogle redskaber, sådan at det solidariske princip ikke må stå for fald, for det er jo sådan, at har vi lyst til at bidrage til, at vi har et velfærdssamfund, og betale til nogle mennesker, der er i nød, så skal man også være sikker på, at pengene bliver delt fornuftigt ud.

Ellers synes jeg, at vi skal have alle spørgsmål på bordet under udvalgsbehandlingen. Som formanden også nævnte, egner det sig meget til udvalgsbehandling, og det kan godt være, men jeg håber i hvert fald, at jeg lige har kastet lys over nogle af de spørgsmål, der har været her.

(Kort bemærkning).

Kim Sejr (RV):

Jeg skal blot meddele, at Kristeligt Folkeparti er positiv over for forslaget.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

15) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 67:

Forslag til folketingsbeslutning om kommunal overvågning af formodet misbrug af sociale ydelser.

Af Villy Søvnald (SF) m.fl.
(Fremsat 16/1 2003).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Henriette Kjær):

Forslagsstillerne ønsker, at Folketinget pålægger regeringen at fremsætte et lovforslag og ændre i administrative forskrifter, så der indføres ensartede regler for, hvor langt kommunerne må gå i forhold til overvågning og kontrol af formodet misbrug af sociale ydelser.

Regeringen har allerede taget initiativ til at præcisere reglerne om myndighedernes kontrolbeføjelser på det sociale område i det lovforslag, vi lige har behandlet, nr. L 138, forslag til lov om ændring af retssikkerhed og administration på det sociale område.

Jeg er fuldstændig enig med forslagsstillerne i, at enlige, ældre borgere og for den sags skyld andre enlige skal kunne pleje deres bekendtskaber uden at blive mistænkeliggjort, og jeg er enig i, at venskaber ikke er ulovlige.

Det er også baggrunden for, at regeringen i L 138 har ønsket at præcisere, hvad myndighederne må og ikke må.

Kl. 20.35

Lovforslag nr. L 138 præciserer fremgangsmåden i sager, hvor myndighederne skal undersøge, om en borger i en periode har modtaget en ydelse med urette. Det fremgår af lovforslagets bemærkninger, at myndighederne ikke uden videre kan gå bag ryggen på en borger og fremskaffe oplysninger til at afgøre en tilbagebetalingsag.

Det er desuden præciseret i lovforslaget, i hvilket omfang kommunalt ansat servicepersonale, f.eks. hjemmehjælpere og sygeplejersker, skal bidrage til kontrol og overvågning af borgeren. Det fremgår af lovforslagets bemærkninger, at servicepersonale ikke kan anmodes om at holde øjne og ører åbne under et hjemmebesøg hos borgeren og indberette til kommunen, hvis vedkommende ser noget mistænkeligt.

Men når det er sagt, må jeg også fremhæve, at vi ikke skal være blinde for, at der desværre er nogle borgere, der modtager forhøjede ydelser til reelt enlige, selv om de ikke er berettigede til det. Det er disse situationer, som myndighederne skal have mulighed for at gribe ind over for med respekt for en række retssikkerhedsgarantier, der gives borgerne i disse sager.

Der er en række ting, der bevidst ikke er taget stilling til i L 138, f.eks. spørgsmålet om uanmeldte besøg og i hvilket omfang kommunernes myndigheds personer, der træffer afgørelser, kan gøre brug af observationer.

Forslagsstillerne henviser i bemærkningerne til Esbjergsagen, hvor kommunen overvågede to ældre for at undersøge, om den formodede samlever var korrekt bopælsregistreret. Om en borger er korrekt bopælsregistreret, afgøres efter cpr-loven, der hører under Indenrigs- og Sundhedsministeriet. Indenrigs- og Sundhedsministeriet har allerede gjort op med spørgsmålet om overvågning og uanmeldte besøg i forhold til adressesager i en skrivelse fra august 2001.

Spørgsmålet om myndighedernes anvendelse af uanmeldte besøg og overvågning på det sociale område reguleres af straffelovens forbud mod husfredskrænkelser og de almindelige forvaltningsretlige principper om proportionalitet i forvaltningen.

Regeringen finder det ikke hensigtsmæssigt at regulere spørgsmålet om uanmeldte besøg og brug af observationer yderligere på det sociale område. Derfor bør spørgsmålet om overvågning og uanmeldte besøg fortsat ligesom på andre områder reguleres af straffelovens regler og forvaltningsrettens principper om proportionalitet.

Myndighedernes mulighed for kontrol og overvågning vil således blive præciseret i L 138 i det omfang, det er muligt og hensigtsmæssigt, og regeringen indstiller derfor, at beslutningsforslaget afvises.

Karsten Nonbo (V):

Venstre kan, som vi sagde ved sidste lovforslag, være enig i, at der indføres ensartede regler. Det var også det, jeg pointerede.

Når Venstre ikke kan tilslutte sig det her beslutningsforslag, så er det, fordi beslutningsforslaget entydigt siger, at kommunerne går for vidt i overvågning. Det ved vi ikke. Vi ved knap nok, hvad der er lovligt, men det er forhåbentligt det, vi finder ud af, når lovforslag nr. L 138 bliver præciseret.

Beslutningsforslaget påstår, at der er en stigende kommunal overvågning. Det er der ikke belæg for at påstå. Det er der måske i visse kommuner, men i andre kommuner er der måske slet ikke nogen form for efterforskning i disse sager, så det er lidt svært at sige, hvordan den gælden er tilstand er. Men vi kommer forhåbentligt til at blive klogere, når vi er færdige med lovforslag L 138.

Venstre kan ikke lige umiddelbart støtte forslaget.

Formanden:

Fru Pia Kristensen. Hvad er det for noget? Nu springer jeg en ordfører over igen. Det er fru Karen J. Klint.

Karen J. Klint (S):

Selvfølgelig kan det måske være lidt tamt at drøfte et beslutningsforslag, når man lige har drøftet et lovforslag, men jeg synes alligevel, det er nødvendigt at sige, at det stadig væk handler om den balance, der skal være imellem, at man ikke skal misbruge systemerne, men modsat skal systemerne heller ikke overreagere eller gøre noget, som er uetisk, og som de kan klandres for på samme måde, som når folk ikke lever op til deres oplysningspligt. Så det handler om pligter og rettigheder både set i forhold til borgerne og set i forhold til systemerne.

Hvis man taler om svigt, og hvem der gør hvad, synes jeg hr. Karsten Nonbo var lige ved nu her at sige, at det var systemerne, der svigtede. Jamen der er jo også kendte mennesker, som svigter deres oplysningspligt. Begge er jo lige odiose og lige dårlige som rollemodeller for resten af samfundet.

Kl. 20.40

Jeg synes også, det er vigtigt, at vi i den debat, der er her, husker tilbage på den debat, der var sidst, da vi ændrede cpr-lovgivningen. For da blev det faktisk meget præcist sagt, at man ikke må ringe på og gå ind og undersøge et hus.

Så man behøver ikke at snakke straffelov og al mulig anden lov, for vi har også cpr-loven. Så det er måske det, der skal tænkes ind sammen, når der bliver talt om det her. For der er jo ikke nogen, der er uenig i målene, det er mere midlerne.

Vi vil meget gerne være med til at drøfte, om der er en balance mellem det lovforslag, vi lige har drøftet, og de intentioner, der er i beslutningsforslaget her; der skal findes nogle ting, så det går op i en højere enhed.

Så vi er positive over for at drøfte også beslutningsforslaget.

Pia Kristensen (DF):

Forslaget går ud på, at der skal indføres ensartede regler for, hvor langt kommunerne må gå for at gennemføre overvågning og kontrol af formodet misbrug af sociale ydelser.

Forslagsstillerne påpeger, at den kommunale indsats imod socialt bedrageri har været stigende og mere omfattende i de senere år, og at de

enkelte kommuners metoder med hensyn til kontrol og overvågning er meget forskellige.

Det fremgår også af bemærkningerne, at med regeringens skattestop kan man frygte, at kommunerne har brug for flere indtægter, og at dette kan føre til en øget kreativitet i deres kontrolvirksomhed.

Til det sidste vil jeg da sige, at hvis skattestoppet medfører, at vi får afsløret flere sociale bedragere, så synes vi faktisk, der er yderligere en fordel ved skattestoppet.

I Dansk Folkeparti tager vi på det skarpeste afstand fra socialt bedrageri, for det er samfundsødelæggende, og det skal selvfølgelig standses.

De færreste bryder sig om at blive overvåget, men det kan altså være nødvendigt for at få fat i de personer, der tiltusker sig sociale ydelser uden at være berettiget til dem.

Det er en vanskelig balance, når det drejer sig om effektiv myndighedsudøvelse og hensynet til den enkelte borgers retssikkerhed, og desværre er der eksempler på, at lovlydige borgere er blevet mistænkt for misbrug af sociale ydelser, hvilket selvfølgelig er krænkende for de pågældende personer. Men som jeg sagde før, er det en vanskelig balancegang.

Vi mener, at kommunerne selvfølgelig fortsat skal overvåge, hvis der er en formodet mistanke om snyd. Der er stor forskel på landets kommuner, og i visse kommuner er det måske nødvendigt at bruge skrappe metoder. Vi mener, det må være op til den enkelte kommune at finde en metode til kontrol og overvågning.

Derfor kan Dansk Folkeparti ikke støtte forslaget.

Charlotte Dyremose (KF):

Som det også fremgik af behandlingen af L 138, som vi netop har debatteret, er vi i Det Konservative Folkeparti meget enige i, at der er brug for en præcisering af retningslinjerne på det her område.

Det er selvfølgelig klart, at der skal være klare linjer, og at man ikke skal føle sig direkte udsat for dyneløfteri i hjemmet. Men det er også lige så klart, at har man kendskab til socialt bedrageri, og bliver man spurgt, så skal man selvfølgelig også svare åbenhjertigt og rigtigt, og det må selvfølgelig gælde for alle personer.

Jeg mener også, det er sådan, at går man forbi på gaden, og får man kendskab til, at nogle forsøger at snyde systemet, skal man selvfølgelig anmelde det. Det skal man selvfølgelig både af

hensyn til de penge, som statskassen og dermed vi alle sammen som skatteborgere mister, og ikke mindst af hensyn til de mennesker, som har behov for de her ydelser, og som man derfor faktisk i bund og grund stjæler ydelserne fra, hvis man tiltusker sig dem på ulovlig vis.

Som sagt: Vi er meget enige i, at der er brug for klare linjer både af hensyn til borgere og myndigheder på det her område, og derfor støtter vi også regeringens lovforslag.

Jeg er sikker på, at vi finder frem til nogle klare retningslinjer i forbindelse med arbejdet med det lovforslag, og vi kan derfor ikke støtte beslutningsforslaget.

Kim Sejr (RV):

Jeg synes da godt, at man kan være bekymret over en tendens til øget overvågning. Og ikke alene det, for med det lovforslag, som vi har haft til diskussion, har der jo også været udtryk for en tendens til at straffe mere, også over for dem, der ikke engang bevidst og med forsæt har gjort sig skyldige i bedrageri. Så jeg synes da, der er al mulig grund til bekymring.

Derfor kan jeg da tilslutte mig de ting, der står i det her beslutningsforslag, så det er jeg positiv over for.

Kl. 20.45

Formanden:

Så er det ordføreren for forslagsstillerne, fru Anne Baastrup.

Anne Baastrup (SF):

Jeg kvitterer for de faldne bemærkninger, og så vil jeg godt sige til fru Pia Kristensen, at jeg ikke forstår, hvorfor fru Pia Kristensen går ind og roser lovforslag nr. L 138 og så siger, at derfor kan man ikke støtte det her.

For hvis det er sådan, at man virkelig mener, at L 138 er den rigtige løsning i den rigtige balance, er man jo også enig i vores beslutningsforslag. Og fru Charlotte Dyremose havde jo netop fuldstændig ret i sin argumentation for, at L 138 tilgodeser det her, og derfor kan man ikke støtte vores beslutningsforslag.

Sagen er nemlig den, at vi ikke har fundet balancen i L 138. Jeg synes, vi i Folketingets Socialudvalg skal prøve at tage en høring, hvor vi kan få de forskellige eksperter ind, således at vi i fællesskab kan finde ud af, hvad den rette balance er. For fru Charlotte Dyremose påpegede jo, at den rette balance var i L 138, og fru Pia Kristensen skal lige genoverveje, hvordan det i virkelig

heden er. Har man fundet den rette balance i L 138, eller er det det her, fru Pia Kristensen i virkeligheden helst går ind for?

Så jeg synes, vi skal tage en høring. Og så tak for i aften.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden

Formanden:

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 7. februar 2003, kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den dagsorden, der er opslået i salen.

Mødet hævet kl. 20.47
